

ORTO

SPECIÁLNÍ ČÍSLO

STUDENTSKÝ ČASOPIS



Na co se můžeš těšit?

Malby

Fotografie

Autorská tvorba na téma "Svoboda"

ÚVODNÍK

Naši milí čtenáři,

s květnem kromě poupat rozkvetlo i poslední letošní číslo časopisu OrTo, které jsme se rozhodli udělat speciální. Uvnitř na vás čekají texty a malby, které byly vytvořeny k oslavě Světového dne svobody tisku. Ať už se zamyslíte spolu s námi nad otázkou svobody nebo se jen ponoříte do procesu pochopení našich básníků, věříme, že toto číslo pro vás bude obohacující. A pokud by se vám přes prázdniny po OrTu náhodou zastesklo nebo jste už teď po dočtení měli chuť ty texty slyšet znovu...neváhejte a poslechněte si náš úplně první ORTO PODCAST.

Moc vám děkujeme za uplynulý rok a vaši přízeň, a těšíme se na vás opět po prázdninách!

Aneta Neprašová
Časopis OrTo

"Znám jen jednu
svobodu, a tou je
svoboda mysli."

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

O NÁS

Co o nás víte? A co o nás nevíte? No, to my nevíme. Ale něco říct snad můžeme :)

Tak teda ahoj! Jsme parta několika nadšenců do umění. Píšeme, kreslíme, malujeme, fotíme, tvoříme a taky dost přemýšlíme. Každý z nás je jiný a díky tomu OrTo taky existuje. Snažíme se nemít tuhle naši zálibu jako povinnost a dělat to s co největší chutí a láskou. A doufáme, že se nám to daří.

Naše redakce jmenovitě:

Aneta Neprašová (šéfredaktorka, grafika)

Vanesa Borovičková

Filip Wohák (fotograf)

Monika Sladká (logo, ilustrace)

Ivan Dobrev (korektura)

Petr Bartoš

Anežka Holá

Barbora Bečvářová

Michaela Olivová

Emma Žatečková

Štěpán Hadrovský

Co v tomto čísle najdeš?

— 06

KDYBY SES ZEPTAL, CO SE
BOJÍM ŘÍCT

Hodná

— 08

NIC

Anežka Holá

— 11

LÉO MAJOR

Petr Bartoš

— 13

TUŽKA, PTÁK, KOČKA

Ema Polnická

— 16

BEZ BÁZNĚ A BEZ VINY

Eva Kůsová

— 18

PROČ SE BÁT, KDYŽ SMÍME PSÁT?

Sára Melenová

— 20

PODĚKOVÁNÍ

Aneta Neprašová

KDYBY SES ZEPTAL, CO SE BOJÍM ŘÍCT

HODNÁ

Co bych řekla, udělala, zazpívala či snad napsala.

Ach, kdybych se jen tak nebála.

Co bych provedla, jen abych tvoje koutky aspoň na čas zvedla.

Co bych nakreslila, proto abych se ti zalíbila.

Řekla bych asi, že tě potřebuju.

Udělala bych všechno, co jen můžu, dokud by mi srdce nepuklo bolestí.

Zazpívala bych ti tu píseň, co je přesně o nás.

A nakreslila bych ti dva slony, jak jdou vedle sebe.

Že tě potřebuju, protože každou chvíli zase propadnu – tý úzkosti, stresu a beznaději.

Všechno, protože jsem neuměla málo.

Píseň, co je přesně o nás, přestože moc jich takových nebylo – stejně jako tebe.

A slony jen abys věděl, jaký to je mít se rádi.

Kdybych se nebála, asi bych už znovu hledala způsob, jak být jako ty, abys ty byl víc jako já.

(Tak jsem si lásku představovala.)

Ale ikdybych se nebála, něco mi říká, že bych stejně dopadla.

Víc jako ty nebo snad úplně jiná, nejde snad jen o to, abych já byla pro tebe ta pravá?

Kdyby ses zeptal, co se bojím říct.

Udělat.

Zažít.

A za co se bojím umřít.

Řekla bych, že ze všeho nejvíc se bojím říct, že s tebou něco dělat, žít a umřít je mým největším strachem.

Ale neřeknu to.

Protože ještě víc než toho, bojím se, že nebýt skoro tebou, nežít ve tvém těle, nedělat všechny věci s tebou a neumírat po tvém boku je mou nejhorší formou bytí.

A prý, že pro jedno kvítí slunce nesvítí.

Já mám ale pocit, že buď svítí nebo zhasne.

Moje láska, slunce nebo já?

Buď svítí, nebo zhasne.



Padala jsem. Letěla jsem tmou, níž a níž. Všude kolem mě jen černočerná tma. Mrkala jsem očima, abych se z toho strašlivého snu probudila. NIC. Křičela jsem tak nahlas, až mě bolely uši. NIC. Kopala jsem kolem sebe s obrovským zoufalstvím. NIC. Plakala jsem tak moc, jako nikdy předtím. A POŘÁD NIC. Pořád jsem jen padala prázdnotou a nabírala jsem na rychlosti...

A pak jsem dopadla. Jako do obláčku. Zavřela jsem oči a vydechla úlevou. Před očima se mi zjevila jedna vzpomínka. Pousmála jsem se, když jsem si ten okamžik vybavila. Ležela jsem v posteli, nemohlo mi být víc jak 10 a mamka seděla vedle mě. Já jsem ji nadšeně přemlouvala: „Mamí, přečti mi ještě tu pohádku o Jasmínce...“ maminka se na mě usmála, dala mi pusku na čelo a začala číst. Četla mi moji oblíbenou pohádku z dětství. O zlém králi, který krmil své milované draky poddanými, ale naše princezna Jasmínka krále obelstila a vrátila království do kupy. Vždycky jsem ji moc obdivovala, jak byla chytrá, statečná a milá.

Ze vzpomínky mě vytrhly jakési zvuky. Otevřela jsem oči a nemohla jsem uvěřit tomu, kde stojím. Stála jsem uprostřed monstrózní chodby krásného zámku. Všude po stěnách byly pěkné obrazy a okna, prokládaná barevným sklem. Hlasy se začaly přibližovat. Nervózně jsem vklouzla do nejbližších dveří...

A málem se mi zamotala hlava. Stála jsem v pokojíku s obří a krásnou postelí, honosným nábytkem, prostě pokoj jako z pohádky. Ale to nebylo všechno. Uprostřed pokojíku stála ona. Princezna Jasmínka. Nemohla jsem uvěřit vlastním očím. Měla na sobě krásné žluté šaty a její dlouhé kudrnaté vlasy jí padaly k ramenům. Nezmohla jsem se ani na slovo. Ona si mojí přítomnosti vůbec nevšimla. Došla ke stolečku a zazvonila na malý zvonek, který tam visel. Okamžik poté přiběhla drobounká služka. Vypadala velmi bledě a pohuble. „S čím vám mohu pomoci, madam?“ promluvila slabým hláskem. Nevypadala vůbec zdravě. Nejradši bych ji poslala do postele s horkým čajem. Určitě to ihned udělá Jasmínka, pousmála jsem se nevěřičně, že ji opravdu vidím. „Podej mi čaj,“ řekla princezna rázným tónem. Služka vzala čaj, ale ruce se jí klepaly natolik, že jí ukápl na zem. „Promiňte princezno, není mi dobře, nedostali jsme poslední týden jídlo, já se moc omlouvám...“, „To nemyslíš vážně,“ spustila princezna. „Ty si tu ještě budeš stěžovat??? Jestli nezačneš pořádně praco...“

Dál jsem neslyšela, nechtěla slyšet. Propadla jsem se znova do temnoty. Tentokrát jsem se nebránila. Chtěla jsem pryč. NIC jsem necítila. NIC. Jen jsem padala. A pak jsem zase dopadla. V hlavě se mi objevila další vzpomínka. Seděli jsme s kamarádkou na pohovce. V televizi právě běžely titulky našeho oblíbeného seriálu.

Obě jsme byly dost naštvané. Právě našeho oblíbeného hrdinu Radka otrávila jeho přítelkyně. „Byl tak hezký, ke všem přátelům se choval mile a takový génius to byl, ten toho mohl ještě dost dokázat. A ta kráva Milena, jako chápu že ji štvalo, že ji dost hlídal, ale mohli to nějak řešit. Nemusela ho prostě otrávit!“ nadávala kamarádka rozčileně.

Uslyšela jsem jekot. Vzpomínka zmizela. Byla jsem v malé koupelně. Ve vaně ležela Milena, plakala. Tíše. U dveří stál Radek. Bušil do dveří. Křičel. „Otevři ty dveře, copak mě neslyšíš??? Ty krávo pitomá není ti to blbý na mě takhle házet špínu? Člověk ti nemůže věřit tak otevři ty dveře nebo... Po tváři jí stékaly slzy. Nic neříkala. Ozvala se rána, rozrazil dveře. Milena se začala třást, věděla, že neuteče. Chytil její hlavu do svých dlaní. „Já že ti ubližuji?“ prskl ji do obličeje. Nevydala ani hlásku. Chytil ji pod krkem. Křičel na ní. Nadával jí. Ona plakala. Strčil její obličej pod vodu. Klepala se. Prosila, ale on nepovoloval...

Zase jsem se ocitla ve tmě. Nic kolem mě. ŽÁDNÝ ŘEV, ŽÁDNÁ VANA, ŽÁDNÝ ROZLITÝ ČAJ, ŽÁDNÉ DOBRO, ŽÁDNÉ ZLO.

Kde je pravda? Mohla být Jasmínka dobrá, když trápí svoji služku? Mohla být Milena zlá, když si prožila tohle? Kde je dobro a kde je zlo? Kde jsou barvy příběhu? Nic. Jen tma a já padám dolů.

A modlím se, abych nedopadla do dalšího příběhu.

Někdy nechcete znát všechny strany kostky. Jen ty, na které dopadá slunce.

Nebo chceme?



LÉO MAJOR

PETR BARTOŠ

Někdo by mohl říct, že to byl obyčejný voják druhé světové války, ale věděli jste, že se mu povedlo zajmout celou německou vojenskou skupinu čítající až 100 mužů?

Léo Major byl kanadský voják sloužící na straně států Commonwealthu. Major a jeho přítel desátník Arsenault byli posláni na misi, aby vypátrali zmizení jedné z kanadských jednotek, avšak desátník Arsenault onemocněl a Major se tak musel vydat sám. Major vypátral místo, kde jednotka byla, ale našel jen opuštěné vybavení, což znamenalo, že byli pravděpodobně zajati. Major se tak ukryl v jednom z domů vesnice před zimou a deštěm. Všiml si však dvou německých vojáků, a tak jednoho zajal a použil jako návnadu pro druhého. Poté je přivedl jako rukojmí k velícímu německému důstojníkovi a donutil všechny ostatní vojáky se vzdát.

Němci se opravdu vzdali, tedy až na skupinu vojáků SS, kteří začali střílet na Majora i do vlastních. Majorovi i několika zajatcům se podařilo uniknout a Major úspěšně odvedl 93 německých zajatců do spojeneckého vojenského tábora. Major za tento čin dostal i vysoké ocenění v podobě medaile. Major druhou světovou válku přežil, a dokonce bojoval poté i v té Korejské. V armádě sloužil do roku 1953 a zemřel v roce 2008.

Jestlipak jste věděli i tohle?



zdroj: definingmomentscanada.ca



TUŽKA, PTÁK, KOČKA

EMA POLNICKÁ

Bylo mi sedmnáct let, byla jsem šťastná a zamilovaná. Můj milý mi ten den navlékl třpytivý prsten ze stříbra s nádherným blyštivým tyrkysovým kamenem. Ten den byl nejšťastnějším dnem mého života.

Když vrátila jsem se z naší schůzky v podvečer domů, otec na mne zlobně pohlédl. Pln vzteku se tiše zeptal, co to mám sakra na ruce, a já se strachem v očích shlédla na svůj prsten. Celý večer na mne křičel, nadával mému milému i mně a svatbu zakázal. Prsten mi strhl z ruky a zahodil ho bůhví kam.

Já však po svatbě toužila, jako po ničem jiném, vždyť jsem byla zamilovaná. Tak zamilovaná, že bych vraždila! A tak se i stalo. Otec mi bránil ve svobodě, musela jsem si cestu ke svobodě vydobýt.

Ráno za svítání, když celý dům ještě spal, jsem tiše vklouzla do kuchyně a otevřela šuplík. Nože, pečlivě vyskládané vedle sebe, se leskly v ranním slunci a jako by mě vybízely, ať si jeden vyberu a udělám to. Poslechla jsem jejich lákavý hlas a vybrala jsem ten největší s nejostřejším ostrším.

Povlečení na posteli jsem zanechala zbarvené krví, nestarala jsem se o schovávání důkazů, bylo mi to všechno jedno. Zbavila jsem se ničitele mého štěstí, teď jsem byla svobodná! Nikdo mi nebránil vzít si milého a prožít nejšťastnější život! Opravdu jsem byla svobodná...ale pár hodin nato se všechno změnilo. Zatkli mě.

Říká se, že pravda osvobozuje. A já tak zoufale toužila po svobodě, že jsem řekla pravdu. Dlouho jsem přemýšlela, kde jsem udělala chybu, vždyť jsem to udělala správně. A mám pro vás jedno poučení – nikdy neberte frazémy doslovně, vymstí se vám to. Tato pravda mě neosvobodila, spíš naopak. Musím ovšem přiznat, že pravda osvobozuje, pokud myslíme, že osvobozuje od špatného svědomí.

A tak teď sedím zde, v tmavé tiché kobce. Sedím zde už dvacátým rokem, i přestože mi byl udělen trest smrti. Těžko říct, jestli na mě zapomněli, nebo mě jen trápí, abych nevěděla, který den je dnem posledním.

Prvních pár let za pevnými kovovými mřížemi jsem strávila v pochmurných myšlenkách a ve strachu ze smrti. Za dalších pár let jsem přišla na to, že všechny svobody mi nesebrali, i když se vězení nazývá odnětí svobody. Například svoboda myšlení mi zůstala. Když jsem byla malá, babička mi říkala, že člověk je jen tak svobodný, jak svobodná je jeho mysl. Nikdy jsem nechápala, jak obyčejné myšlení může dávat svobodu. Ale teď už rozumím významu jejich slov. A taky jsem pochopila, že **svoboda rozhodně není právo vzít svobodu někomu jinému.** Já jsem navždy vzala svobodu svému otci, a za to teď pykám.

Za takový pomyslný znak svobody se odjakživa považuje pták. Onehdy mi přiletěl na zamřížované okno slavík a začal mi nádherně zpívat. Říkala jsem si, jak je

svobodný, a tak jsem se rozhodla napsat báseň o ptačí svobodě a svobodě vůbec. Vztít tužku do ruky a psát, to je další svoboda, která mi zůstala. Sice jen omezená, protože mi dali jen maličký útržek papíru a tupou tužku, ale přece.

Být svobodný jako pták,
moci létat do oblak

Ale pak jsem se zarazila. Jsou ptáci skutečně svobodní? Nazýváme je svobodnými a stále je zavíráme do klecí a nutíme je žít a zpívat pro nás. Jaká je tohle svoboda? Viděla jsem stovky mrtvých ptáků čouhajících z tlamy naší Micky a ani jeden z nich nevypadal svobodně.

Zmuhlala jsem kousek popsaného papíru a zahodila jsem ho do kouta. To je pitomost! To už mi ta kočka přijde svobodnější. No a proč ne? Kočku nikdo neloví, možná tak psi ji otravují, ale kolik psů tu kočku ohrožuje přímo na životě?

Můj poslední den se blíží. Podvědomě cítím, že se schyluje ke konci. Nevěřím v boha, ani v peklo, ani v ráj. Pokud ale existuje alespoň malá šance na znovuzrození, přeji si být kočkou. Pak duše moje, ač je černá, bude opět svobodná.



BEZ BÁZNĚ A BEZ VINY

EVA KŮSOVA

Kdybych psala všechno
Bez viny a bez bázně,
Toužila bych svět změnit
Pomocí jedné malé básně.

Já psala bych o nás,
O duších ztracených,
O svázaných hrudích,
O pocitech zmatených.

Psala bych o stresu,
O ubíjející únavě,
O hrdosti nepřiznat ji,
O nepořádku v hlavě.

O šíleném vzteku,
A chuti po revoluci
I o pocitu štěstí,
Víry, lásky, moci

A psala bych o problémech,
Které nás tu svazují,
Že se příliš pozdě řeší,
Že se často shazují.

O nesvobodě názorů,
O ničení světa,
A že k naší záchraně
Nestačí jen věta.

Jo, lehce se to říká:
„Pojďme spasit svět.”
Ale když ne my a teď,
Kdo jiný by to sved.

Jo, lehce se to říká:
„Pojďme spasit svět.”
Ale když ne my a teď,
Kdo jiný by to sved.

A tak říkám, ozvěme se,
Jen prahneme po změně.
At tu časem nežijeme,
zničeně a ztrápeně.

Vždyť máme dar svobody,
Tak nesvazujeme slova,
Jen protože se nelíbí,
Že je neschvaluje doba.

A Jestli svoboda je otroctví,
Tak nechte mě být otrokem,
Pokud máme možnost změny
Začneme krok za krokem.

A hle, teď tu píšu
Bez bázně a bez viny,
když to zvládnu já,
proč ne i někdo jiný.



PROČ SE BÁT, KDYŽ SMÍME PSÁT?

SÁRA MELENOVÁ

Co bych napsala, kdybych se nebála?

Všechno.

Jenže já se bojím. Bojím se toho, že zklamou ostatní, bojím se, že mé hloupé řeči nikoho nebudou zajímat, bojím se, že to nemá cenu.

Každý má strach z různých důvodů. Tohle je strach z názoru ostatních, z předsudků. Stejně jako fobie z pavouků, může být ale i tenhle strach překonán. Zkuste to, vždyť se vždycky najde někdo, kdo nás rád poslouchá, kdo si náš článek s radostí přečte. Svoboda přeci není hrozba, ale nevyužít ji může znamenat jen promarněnou příležitost.

Máš možnost, tak se neboj a piš.





PODĚKOVÁNÍ

ANETA NEPRAŠOVÁ

Naši milí čtenáři ale i moji redaktoři a vlastně všichni, kteří jste od září stáli po našem boku, když jsme se rozhodli přijít s něčím novým, nepoznaným. OrTo na GJO není nováčkem, ale občas si tak stále připadalo. Letos jsme ovšem poznali, že se skvělým týmem a podporovateli všude okolo nás lze z nováčka, co se necítil ve své kůži, vybudovat školní hvězdu, dovolíte – li jej takto nazvat.

I hvězdy ovšem musí odpočívat, a proto jsme se rozhodli, že toto bude letošní poslední číslo a OrTo pošleme na dovolenou. Rozhodli jsme se tak proto, že potřebujeme nabrat síly, jelikož máme hlavy plné dalších nápadů, co chceme s OrTem opět od září uskutečňovat, ať už se jedná o OrTo podcast, účast v celostátním kole soutěže o "Nejlepší časopis roku 2023" anebo pořádání podobně skvělých akcí jako byla Svoboda tisku.

V poděkování je nejdůležitější se přes všechny řeči k tomu poděkování dostat. A mě napadá, že teď už je ten čas.

Není víc, než upřímné dík.

Díky za všechno.

Za přízeň, podporu našich často šílených nápadů, kreativitu, ohlasy, za to, že jste si nás všimli. Že tvoříte, redaktoři! A že čtete, čtenáři.

Pá v září!





ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

„Všechny cesty
vedou k lidem.“

Publikováno studenty Gymnázia Jiřího Ortena © 2023
Jaselská 932, Kutná Hora, 28401, Česká republika
Titulní strana: Filip Wohák
Logo: Monika Sladká
Korektura: Ivan Dobrev
Fotografie: Filip Wohák
Editace a formátování: Aneta Neprašová

sleduj nás!



orto_gjo
gjo_kh



Gymnázium
Jiřího Ortena



OrTo_GJO